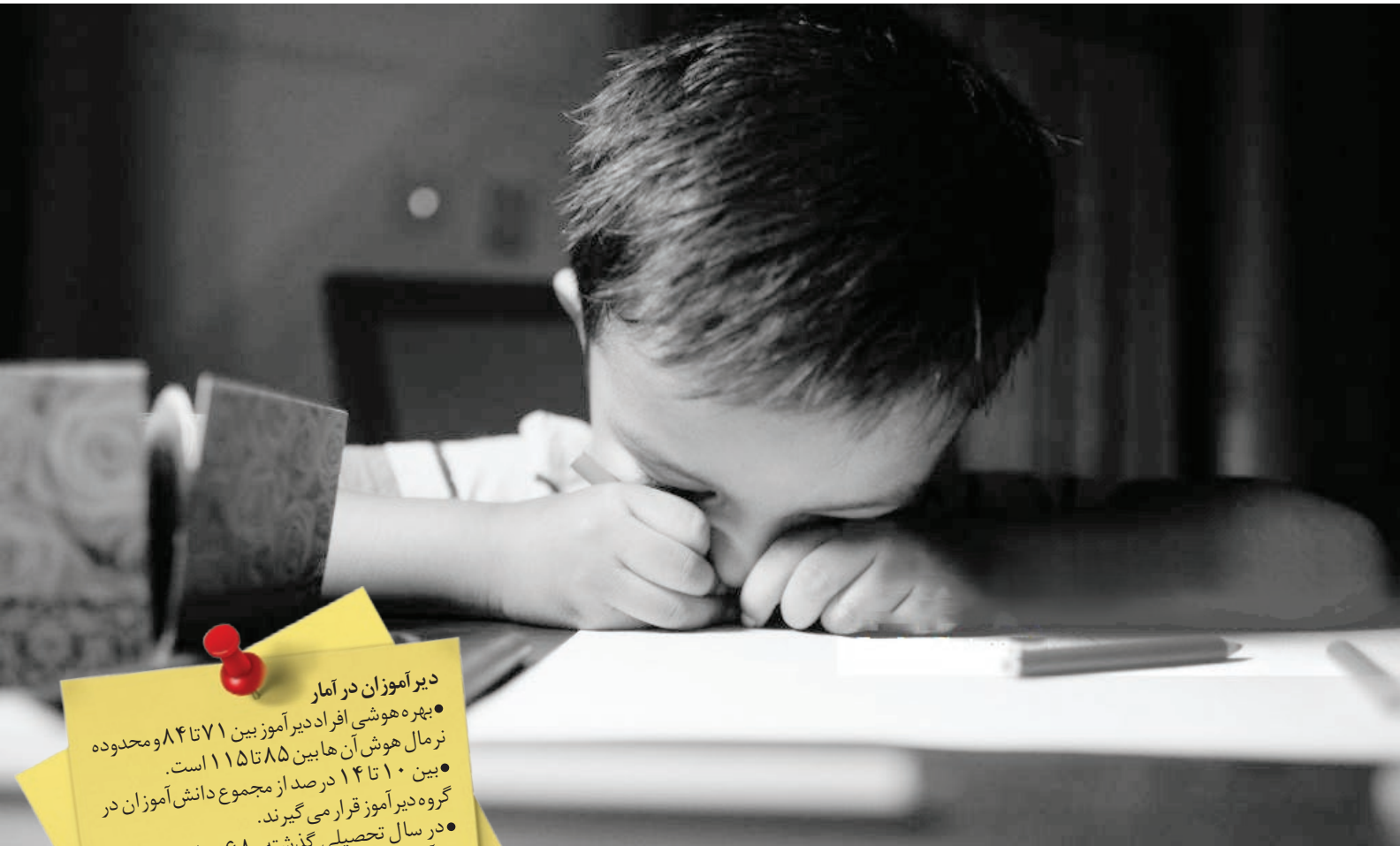

فقط کمی دیرتر

گفت‌وگو با «مهوش کیان‌ارثی» فعال حوزه توانمندسازی کودکان دیرآموز و نویسنده کتاب «پسر دیرآموز من»

افراد متفاوت، موهبت زندگی هستند

شاید اولین بار باشد که اصطلاح کودکان دیرآموز را شنیده‌اید و حالا با آشنا شدن با ویژگی‌های این گروه از بچه‌ها با خودتان فکر می‌کنید که در زمان تعامل با آن‌ها باید به چه نکاتی توجه داشته باشید. شاید هم کودک دیرآموزی در خانه دارید و احساس تنهایی زیادی در زمان مواجهه با مشکلات مرتبط با فرزندتان دارید و نمی‌دانید در مواجهه با این مشکلات به چه نکاتی باید توجه داشته باشید. برای پاسخ دادن به این سوالات، به سراغ «مهوش کیان‌ارثی» رفتیم. او تجربه زیادی در خصوص افراد دیرآموز دارد؛ هم‌فرزندی دیرآموز دارد و هم سال‌هاست در دو انجمن «سها» و «خورشید» در پی حمایت از افراد دیرآموز و کمک به خانواده‌های آن‌هاست. به تازگی انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی خاطرات دوران کودکی و نوجوانی پسر مهوش کیان‌ارثی را که حالا ۳۳ ساله است در قالب کتابی با عنوان «پسر دیرآموز من» به چاپ رسانده است.

قیمت این کتاب ۱۲ هزار تومان است. این کتاب راه تعامل با کودکان دیرآموز را به ما آموزش می‌دهد. در ادامه با مهوش کیان‌ارثی نویسنده و فعال حوزه توانمندسازی این افراد، به گفت‌وگو نشستیم.

بگذارید از اهداف‌تان در نوشتن کتاب «پسر دیرآموز من» شروع کنیم. در مقدمه کتاب گفته‌اید هدف اول‌تان از نوشتن این کتاب انتقال تجربیات‌تان به خانواده‌های دارای کودک دیرآموز است، این تجربیات چیست؟

به والدینی که کودک دیرآموز دارند، می‌خواهم دو نکته را متذکر شوم: اول این که وقتی دیر کرده‌ای رشدی در فرزندتان را دیدید و تشخیص دیرآموزی را دریافت کردید، آن را بپذیرید و به دنبال آن، به فرزندتان برای کسب نمرات عالی فشار نیاورید. نکته دوم این که برای آموزش مهارت‌ها به کودکان دیرآموز، زمان را از دست ندهید. با افزایش سن، آموزش مهارت‌ها سخت‌تر می‌شود. پس از همان سنین پایین دنبال آموزش مهارت‌هایی مانند خواندن ساعت،

دیرآموزان در آمار

- بهره‌هوشی افراد دیرآموز بین ۷۱ تا ۸۴ و محدوده نرمال هوش آن‌ها بین ۸۵ تا ۱۱۵ است.
- بین ۱۰ تا ۱۴ درصد از مجموع دانش‌آموزان در گروه دیرآموز قرار می‌گیرند.
- در سال تحصیلی گذشته، ۶۸ هزار دانش‌آموز دیرآموز در سیستم آموزش و پرورش ایران شناسایی شده‌اند.
- فقط ۱۵ تا ۱۷ درصد از کودکان دیرآموز، مشکلات رفتاری دارند و بقیه آن‌ها کودکانی خوش رفتار هستند.

شناخت پول و استفاده مستقل از تاکسی باشید. بچه‌های ما این مهارت‌ها را خودبه‌خود یاد نمی‌گیرند. باید با برنامه‌ریزی دقیق این موارد آموزش داده شود. البته در کنار این دو نکته، دوست دارم روی موضوع دیگری نیز تأکید کنم؛ این که وابسته کردن فرزند دیرآموز به خود، بدترین ظلم در حق این بچه‌هاست. پس هر چه بیشتر در مستقل کردن این بچه‌ها بکوشید.

من به عنوان مادر یا پدر، چطور می‌توانم به فرزندم کمک کنم تا با همکلاسی دیرآموز خود بهتر ارتباط برقرار کند؟

بگذارید با مثال بگویم؛ اگر یک روز فرزند شما مدرسه که آمد با هیجان شروع به تعریف کرد که بله مادر کلاس‌مان بچه‌ای داریم که خیلی کند است یا دایم نظم کلاس را به هم می‌ریزد و با ما خیلی فرق دارد، خیلی آرام‌مهربان‌تر باشم توضیح دهید که بله برخی بچه‌ها نه‌تنبل هستند و نه بی‌تربیت. آن‌ها فقط بچه‌هایی باتوانایی‌های متفاوت‌تر هستند. بعد برای فرزندتان توضیح دهید که ما باید با افرادی که با ما فرق دارند هم آشنا شویم، آن‌ها

شود و آن‌ها از فراگیری مفاهیم انتزاعی و پیچیده ناتوان هستند.

- **ضعف تعامل با کودکان هم‌سن:** آن‌ها به صورت معمول با کودکان کوچک‌تر از خود ارتباط بهتری دارند و با توجه به ضعف در برخی مهارت‌های اجتماعی و حرکتی، با افزایش سن غالباً از ارتباط با کودکان هم‌سن خود دوری می‌کنند.
- **مشکل در حرکات ظریف:** بسیاری از کودکان دیرآموز در حرکات کلی بدن، عملکرد مطلوبی دارند اما در مقابل زمانی که تویت به انجام کارهای ظریف با انگشتان می‌رسد، مشکل پیدا می‌کنند.
- **صداقت و زودبازی:** آن‌ها دروغ نمی‌گویند و حرف دیگران را به راحتی باور می‌کنند. این ویژگی آن‌ها را در جامعه آسیب‌پذیرتر می‌کند.

نرگس عزیزی | کارشناس ارشد مشاوره خانواده

پرونده

افراد دیرآموز گاهی اوقات با نام افراد مرزی نیز شناخته می‌شوند. این اصطلاح به این دلیل انتخاب شده است که این گروه از نظر بهره‌هوشی بین افراد عادی و کم‌توان ذهنی قرار دارند. دیرآموزان، کمی پایین‌تر از افراد عادی هستند اما در عین حال آن‌قدر توانمندی دارند که در گروه دیگر قرار نمی‌گیرند. دلایل این وضعیت، شناخته‌شده نیست اما این افراد از نظر ظاهری، تفاوتی با افراد عادی ندارند و در نتیجه از روی شکل ظاهری نمی‌توان آن‌ها را شناخت. از آن جایی که شناخت کمی درباره این افراد در اجتماع وجود دارد، تا امروز از قابلیت‌ها و توانمندی‌های آن‌ها کمتر استفاده شده است و البته خانواده‌های آن‌ها نیز حمایت کمی دریافت می‌کنند. در این پرونده می‌خواهیم شناخت بیشتری از افراد دیرآموز پیدا کنیم. برای این منظور با «مهوش کیان‌ارثی» مادر پسر دیرآموز و فعال در توانمندسازی این گروه از افراد گفت‌وگو کردیم. در کنار آن، مروری بر ویژگی‌های افراد دیرآموز داریم و یک کتاب کاربردی در این حوزه را به شما معرفی می‌کنیم.

خوب زندگی کردن این است که بتوانیم از زندگی لذت ببریم. اما والدین فرد دیرآموز با توجه به دغدغه‌های بسیار زیادی که دارند، نیاز بیشتری به زمان‌هایی برای شادی و کسب آرامش دارند. من در کتابم جایی از یک مادر دارای کودک دیرآموز نقل کرده‌ام که می‌گفت من وسط مهمانی و گپ و گفت خنده، ناگهان یادآور فرزندم می‌افتم و در آن لحظه، خنده روی لبم خشک می‌شود. این گروه از والدین دغدغه‌مند هستند، اگر زمانی برای استراحت نداشته باشند، فرسوده می‌شوند. هر کس با فعالیتی می‌تواند آرام شود، یکی ممکن است خیاطی کند، یکی کتاب بخواند. برای خود من در دوره‌ای تماشای کارتون "باخانمان" در عصرهای جمعه بود که به من انرژی می‌داد. در خصوص احساس گناه کردن بابت داشتن زمانی برای آرامش و تفریح، می‌خواهم نکته‌ای را بگویم. یادمان باشد فواید این کار فقط برای مادر یا حتی والدین نیست. برای تمام خانواده است. چرا که وقتی مادر از انرژی منفی تخلیه شد، دوباره روحیه می‌گیرد و بعد سرشار از انرژی مثبت می‌تواند فعالیت‌های خود را پیگیری و تلاش کند. در این شرایط کیفیت زندگی برای همه افزایش می‌یابد. بر همین مبنا هم تأکید دارم که اگر امکانش هست و مادر نیازش را حس می‌کند برای چند ساعتی بچه را دست کسی بسپارد و به دنبال فعالیت مورد علاقه خودش برود.

در برخی کارها از ما کندتر هستند اما در کنار آن می‌توانند کارهایی را بهتر از ما انجام دهند. فرزندتان را به رابطه با این فرد تشویق کنید. یادمان باشد این تفاوت داشتن‌ها به زیبایی زندگی کمک می‌کند.

به عنوان یک شهروند درباره افراد دیرآموز به چه نکاتی باید توجه داشته باشیم؟

بزرگ سالان باید تفاوت‌ها را بپذیرند، و وقتی این تفاوت‌ها را بپذیریم، آن وقت دیگر خیره به افراد متفاوت نگاه نمی‌کنیم، آن‌ها را دست نمی‌اندازیم و مسخره نمی‌کنیم. توجه کنید که حضور این افراد در اجتماع اهمیت زیادی دارد. حذف کردن آن‌ها، هم به ضرر آن‌هاست، هم به ضرر خانواده‌های‌شان و هم به ضرر جامعه. وقتی در جامعه پذیرش بیشتری وجود داشته باشد، شانس این که این بچه‌ها بتوانند مستقل از والدین و دیگران، در جامعه حضور پیدا کنند، افزایش می‌یابد.

شما تأکید دارید که والدین و به ویژه مادران کودکان دیرآموز باید برنامه‌هایی برای کسب آرامش و شادی داشته باشند و دچار احساس گناه در این باره نباشند. می‌خواهم بدانم چرا این شاد بودن مهم است؟

بگذارید این طور بگویم که از دید من شاد بودن برای همه مهم است. همه در هر موقعیتی که هستند و با هر امکاناتی که دارند باید بتوانند از زندگی خود لذت ببرند. یک شکل

یک کتاب در زمینه کودکان دیرآموز

دانش‌آموزان دیرآموز و مشکلات آموزشی

تألیف: فرامرز افشار و فهمه‌آرین انتشارات: آوای نور

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

اگر به دنبال فعالیت‌هایی هستید که بتوانید توانایی‌های کودک دیرآموزتان را افزایش دهید، این کتاب می‌تواند به شما کمک کند.

دست‌رسی به مراکز آموزشی و حمایتی برای بخشی از خانواده‌های دارای کودکان دیرآموز، دشوار است. از طرفی معلمان نیز در زمان تدریس و کار با این دانش‌آموزان ممکن است احساس کنند، دانش کافی ندارند. این کتاب در این شرایط می‌تواند یاری‌رسان باشد.

جدول متوسط [شماره ۷۳۱۶]

	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
افقی:																				
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				

یکی از چهار دریاچه بزرگ دنیا بود- فالگیر ۱۰- تصدیق بیگانه - پابلی- کوزه سفالی ۱۱- اهلی- از مرکبات - نقش هنری ۱۲- سن‌کین- سوغات ساهو ۱۳- پشیمان- منزه ۱۴- آخرین بازمانده نازی- پشته- ابزار ۱۵- کشتی جنگی- شیمی کریل- تکرار حرف ۱۶- گمشده- رطوبت ۱۷- قورباغه درختی- غلاف شمشیر- از درختان جنگلی ۱۸- میوه تلفنی- آشیانه ۱۹- آخرین توان- سرازیری- چرک ۷- پرنندگان شکاری- حرف ننداری ۱۹- برادر موسی (ع)- سمت ۲۰- پایتخت مادها- سالخورده

حل جدول شماره ۷۳۱۵

جدول سخت [شماره ۵۲۷]

	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
افقی:																				
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				

از سه حالت ماده- مجموعه فعالیت‌های مختلف برای رسیدن به نتیجه خاص ۱۱- عید هندی‌ها ۱۲- نوعی اسباب‌بازی ۱۳- شکاف باریک- مخترع پیل الکتریکی- دوبار همقد ۱۳- آرایشگر ۱۴- هر عمل زشت و ناپسند ۱۵- شوری در فارس ۱۶- قرص- تکراری- کتاب مقدس هندو ۱۶- زمانی درباره واقعه عاشورا نوشته صادق کریمار ۱۷- عضو شامه ۱۷- واحد قدیمی اندازه‌گیری وزن- شهر قصه‌های هزار و یک‌شب ۱۸- دیگ‌دهان گشاد- زبانی از شاخه زبان‌های سامی ۱۹- بیماری ویروسی تنفسی- بی‌رحمی ۲۰- مهم‌ترین جاذبه گردشگری شهرستان فیروزکوه- گشودن معما

حل جدول شماره ۵۲۶

۱- اقدام به کاری کردن- نوگرا- رنج- مجموعه‌ای هماهنگ و همخوان ۲- جوان- اثر ارزشمند از ابراهیم پور داوود که ریشه‌شناسی واژه‌های ایرانی است ۳- دو خط که باهم در یک صفحه قرار بگیرند- موسیقی- ریزترین رنگ‌خونی ۴- ساختمان‌ها- کشتی‌بان- لطافت ۵- دومین مهره گردن ۵- پروتئین گیاهی- پیشینیان- آبشار دوقلوی دیدنی مینودشت استان گلستان- عنصر اصلی تمام مواد آلی ۶- تکرار حرف بیست و ششم- گریه کردن- ورزشگاهی مشهور در انگلستان- دامنه سبز کوه- نیم ساعت ۷- پاکدامن- بهر و خوابیده ۸- بازگان- به... گرای و بدوش بلند ۸- مربوط به عموم ملت- قالب زوگر- دفتر حساب‌های دیوانی- اسب تنومند ۹- متناظر- عقب مانده ذهنی- حادثه، ماجرا ۱۰- کنایه از کم‌حوصله و عجول بودن است- نمک ۱۱- آخرین یگر قبی- وجود ندارد- دوره‌ها- سال یازدهم ترکی

عمودی:

۱- رنگ موی فوری- روشی در پخش فیلم برای نشان دادن صحنه‌های حساس ۲- حقه و نیرنگ- مردار ۳- شنا کردن- خاتون ۴- چانشینی- قسمتی از پا ۵- آسایش- قصور ۶- قره‌قوروت- واحد شمارش مایون- معاون هیئت ۷- شهری تاریخی بین اصفهان و نایین- فلاکت و خواری ۸- از واحدهای سستی وزن- تدارکات ۹- دویدن- خطاب محترمانه برای بانوان- از زنان اساطیری یونان ۱۰- یکی